

Tines del Mal Pas

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Serra de Puig Gili

Coordenades:

Latitud: 41.69131
Longitud: 1.9097
UTM Est (X): 409268
UTM Nord (Y): 4616078

Classificació

Número de fitxa 08182 - 251
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: El conjunt es troba en mal estat de conservació i en part enrunat.
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla Especial (DOGC 5016 de 26/11/2007).
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A0140000300000OI
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

Conjunt de dues tines amb dues construccions adossades, formant un sol grup. Té una tina circular, i l'altre rectangular exteriorment i amb el cup circular. Parets amb desperfectes i sostre desaparegut. La part inferior de la tina es realitza amb pedra i morter de calç i amb l'interior recobert de rajoles de ceràmica envernissada amb un punt de curvatura. La part superior dels murs són fets amb pedra sense material d'unió on es localitza l'entrada a la tina. Una de les tines fa 2,6m de diàmetre per 2m de fondària i està dins una estructura externa quadrada. Al costat hi ha la segona tina, circular i més petita, de 1,4m de diàmetre per 2,9m de fondària. Les dues tines tenen una capacitat de 21.000 litres. No conserven la teulada.

Aquesta, n'ha perdut la llinda i la part superior dels muntants. Sobre els murs s'estén el voladís, realitzat amb pedres més planes. La coberta feta amb el mètode d'aproximació de filades s'ha ensorrat parcialment i, sobre la mateixa, s'estén una capa de sorra i pedruscall.

Construcció amb dues barraques i altra construcció auxiliar. La tina més gran té una àmplia barraca annexa que no conserva la teulada, i a la que dona la caixa de la tina emmarcada entre pedres tallades. A un racó d'aquesta hi ha un petit habitacle amb l'entrada feta d'arc per aproximació de filades; segurament s'utilitzaria d'aixopluc per al bestiar.

La tina més petita també tenia una barraca adossada situada al costat de la anterior.

Aquesta tina surt a la publicació de Miquel Ballbé (1993) però no surt a la publicació de les tines feta pel Consorci de les Valls del Montcau el 2005.

Observacions:

Sortirem del poble de Viladordis en direcció a la Casa de les Tines i continuarem el camí que ressegueix el Llobregat fins arribar a la riera de Mura, on prendrem el camí que la voreja riera amunt. Passarem per una esplanada de roca viva on se situa el conjunt de tines de Les Solanes, i seguint el camí veurem les tines Solitària i Transformada. Continuarem i prendrem el trencall a mà dreta que ens duria fins el Ventaïol. Passats uns 150 metres arribarem a una petita esplanada, on localitzem la tina de Ratapinyades i seguint el camí per sobre del Torrent de la Font de la Rovira i per sota de la pista que uneix el Racó dels Manresans amb les Balmes Roges. Trobarem un primer revolt molt tancat seguit a 140m d'altra revolt, les tines es troben en la vertical del punt mig entre els dos revolts. Cal baixar per la banda del segon revolt.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El Pont de Vilomara i Rocafort, Navarces i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes.

La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també enmig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV.

A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma

circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós.

Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de les cases eren dels amos.

L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

BALLBÉ i BOADA, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, núm. 6.

CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura.

Blog: <http://torcularium.blogspot.com.es/>
<http://bagesterradevins.cat/patrimoni>

